

Datamaskinen i underrättelsearbetet

Av landskamreraren Sven V. Svensson

Redan en summarisk översyn av vad som åligger en ordförande i taxeringsnämnd ger vid handen, att en stor del av dennes tid måste åtgå för rutingöromål. I insikt härom befriades taxeringsnämnderna genom 1956 års taxeringsförordning från att verkställa längdföringen. Länsstyrelserna tillades också befogenhet att därutöver tillhandahålla hjälp. Med den personaltilldelning som därefter funnits på länsstyrelserna har sådan hjälp dock knappast kunnat beredas andra än de särskilda taxeringsnämnderna. Det förefaller därför åtminstone för närvarande vara viktigt att tillvarata alla möjligheter att understödja de lokala taxeringsnämnderna. Detta är för övrigt särskilt betydelsefullt just i år, då på grund av den nya metoden med längdföring genom datamaskin den tid som står till buds för granskning förkortats.

Det kan därför vara av intresse att här redogöra för ett försök i den riktningen, vilket innevarande år gjorts på länsstyrelsen i Halmstad. Som bekant åligger det ordförande i taxeringsnämnd att lämna annan taxeringsnämnd uppgifter av betydelse för taxeringen för denna nämnd (7 § 10 TF; 22 § TK). Underrättelserna är av olika slag. En av dem skall lämnas av taxeringsnämndsordföranden i distrikt, där skattskyldig taxerats till kommunal inkomstskatt, till taxeringsnämnden i distrikt där vederbörande skall taxeras till statlig inkomstskatt (66 § TF; Form. 18).

Regelmässigt rör det sig om att underrätta taxeringsnämnden i hemortskommunen om innehav av fastighet i annan

kommun. I vissa län blir sådana underrättelser särskilt talrika. Detta är framför allt fallet i de län, i vilka antalet fritidsfastigheter, ägda av så kallade utbor d. v. s. personer, bosatta på annan ort, är betydande. Hallands län hör dit. Antalet utbofastigheter uppgår nämligen till i runt tal 30.000.

Uppgiften att skriva alla underrättelser enligt formulär 18 blir i taxeringsdistrikt med större antal sådana fastigheter synnerligen arbetskrävande. Själva skrivandet av fastighetens beteckning och ägarens namn och adress tar oproporionerligt mycket av tid, som helst bort användas till saklig granskning. Före genomförandet av datareformen sökte länsstyrelsen underlätta arbetet för ordförandena genom att tillhandahålla underrättelser, försedda med samma plåttryck som då förekom i fastighetslängden. Detta kunde ske utan alltför stor arbetsinsats eftersom de s. k. utbofastigheterna redovisades som en särskild grupp i fastighetslängden. Arbetet inom taxeringsnämnderna kunde härigenom väsentligt underlättas.

Sedan fastighetsredovisningen numera lagts över på datamaskinsystemet, blev detta förfarande inte längre möjligt. Med den rörlighet som utmärker fastighetsmarknaden i länet ansågs det inte finnas skäl att ens under ett övergångsår behålla det tryckande registret för utbofastigheterna. Samtidigt beräknades att, eftersom fritidshusen ökat väsentligt i antal, skulle för ett område som Kungsbacka fögderi (cirka 10.500 utbofastigheter vid 1967 års taxering) om man återgick till manuell utskrift av un-

derrättelserna, härför åtgå, lågt räknat, 800 arbetstimmar. För de hårdast drabbade kustdistrikten stod man närmast inför tvånget att trots bestämmelsen i 66 § TF slopa underrättelseskivandet.

Frågan kunde emellertid lösas. Efter samråd med CFU och framför allt med

föreståndaren för datacentralen i Jönköping visade det sig möjligt att utan speciell programmering eller större kostnad på datamaskinen framställa hela den skattepliktiga delen av fastighetslängden på kort i format $7\frac{1}{2} \times 20\frac{1}{2}$ cm. Kortet tedde sig då som framgår av nedanstående avtryck.

13 10 01 02 95819 00 VILLSHÄRAD 4129	2 02
1/2 AV	TAXERINGSVARDE 6810
WENNBERG, KAJ	35000 4
BREGRUNDSG 13	STOCKHOLM NO A1
7300	27700

Hela den skattepliktiga delen av fastighetslängden och således inte bara utbofastigheterna måste emellertid tas med. Till en början ansågs det som en belastning främst från sorteringssynpunkt att jämväl fastigheter, tillhörande personer som mantalsskrivits inom distriktet, måste ingå. Vid närmare eftertanke har det befunnits att korten rörande dessa fastigheter, väl insorterade i deklarationerna, kan anses

medföra ytterligare en form av service åt taxeringsnämnderna. Kortet återger nämligen innehållet i fastighetslängden och besparar granskaren mödan att slå upp denna längd. Han kan således direkt pricka av deklarationens uppgifter mot korten.

Genom länsstyrelsens försorg har korten på baksidan försetts med nedanstående tryck.

<p>Jämlikt 66 § taxeringsföreskriften får jag härigenom meddela, att taxeringsnämnden taxerat omstående skattskyldiga till kommunal inkomstskatt för en taxerad inkomst av kr med fördelning på de olika förvärvskällorna enligt följande:</p> <table border="0"> <tr> <td>(förvärvskällans beteckning)</td> <td>(nettoinkö)</td> <td>(uppskattad ink.)</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> </table> <p>Uppskov med tax. för insätn. & skogskonto har medgivits med kr.</p> <p>..... den 19.....</p> <p>Ederi ref.-nr: </p> <p>tax.-ordf. tax.-assistent tax.-konsultant</p>	(förvärvskällans beteckning)	(nettoinkö)	(uppskattad ink.)	<p>Nr</p> <p>Underrättelse till taxeringsnämnden i annat distrikt om verkställd taxering</p> <p>Från tax.distrikt</p> <p>..... lönsbokstav</p> <p>Till Vederbörande taxeringsnämnd</p> <p>..... län</p> <p>STATENS SKATTMÄN 000000</p>
(förvärvskällans beteckning)	(nettoinkö)	(uppskattad ink.)					
.....					

Leverans av korten har först i dagarna (medio av mars) kunnat ske. Dessa har således inte kunnat ingå i det ursprungliga sorteringsmaterialet. Någon större svårighet för ordförandena att sortera in korten för s. k. inbofastigheter föreligger ju inte. I fråga om utbofastigheterna blir förhållandet ett annat. Fastighetskorterna ligger nämligen i kameral ordning, under det att ägarna i deklarationsnummerförteckningen upptagits efter bokstavsordning. Det kan vara tveksamt om alla korten omedelbart skall sorteras in eller om endast uppgifterna på inbofastigheter skall insorteras och de återstående sorteras i bokstavsordning efter ägarernas namn för att användas alltefter som granskningen fortskrider. Även andra metoder kan kanske tänkas. Till ett kommande år lär väl hela kortmaterialet, som då beräknas kunna levereras i tid, komma att sorteras in.

Vid granskningen begagnas korten för inbofastigheter för kontroll av uppgivna taxeringsvärden och får därefter kvarligga i deklarationerna. För utbofastigheterna utnyttjas korten till samma kontroll, men användes därefter som underrättelse, sedan textsidan blivit vederbörligen ifylld. Det kan naturligtvis ifrågasättas om inte textsidan kunnat förenklas ytterligare. Eftersom det i 99 % av fallen rör sig om innehav av ett enstaka fritidshus kunde texten ha formulerats att avse enbart sådan förvärvskälla. Uppgiften angående insättning å skogskonto skulle då kunnat slopas. Länsstyrelsen har emellertid valt en formulering som nära ansluter sig till den officiella. Erfarenheterna vid årets taxering får väl ge vid handen om någon ändring skall ske.